

In onze jubileumeditie verwelkomen we een aantal wereldberoemde strijkkwartetten, met wie we goed bevriend zijn. Samen met hen nemen we u mee op een fascinerende reis door het rijke repertoire voor strijkkwartet. In deze turbulente tijden zijn we ervan overtuigd dat muziek een bron vormt van kracht, hoop en reflectie, van dialoog en eenheid. Viva la Musica!

Alexander Pavlovsky, artistiek leider

Nieuwsbrief ontvangen?

Blijf op de hoogte en meld u aan voor de nieuwsbrief.

zeistermuziekdagen.nl/nieuwsbrief

Steun het festival en word Vriend!

Persoonlijke bijdragen van Vrienden zijn essentieel voor het realiseren van ons festival. Meer dan het financieren van mooie concerten draait het om uw betrokkenheid en liefde voor het festival. Met uw steun draagt u bij aan een unieke, exclusieve festival-ervaring. Uw bijdrage komt ten goede aan zowel het omvangrijke programma voor

ontwikkeling van jonge talenten als aan de concerten door ensembles van wereldfaam. Uw Vriendenbijdrage wordt beheerd door de Stichting Vrienden van de Zeister Muziekdagen. Dit is een culturele Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI), dus uw bijdrage komt volgens de Geefwet in aanmerking voor extra giftenaftrek op uw belastingaangifte. Vriendschap moet van twee kanten komen: daarom geven we ook graag iets terug aan onze Vrienden. Kijkt u op zeistermuziekdagen.nl/vrienden

info@zeistermuziekdagen.nl

www.zeistermuziekdagen.nl

zeister muziekdagen zomerfestival

Alexander Pavlovsky artistiek leider

donderdag 29 augustus 2024

Oosterkerk,
Woudenbergseweg 44, Zeist

35

Ruysdael Kwartet

Ying Lai Green contrabas | Arno Piters klarinet |
Simon Van Holen fagot | Fons Verspaandonk hoorn

Een viering van 25 jaar muzikale traditie en vernieuwing

Ludwig van Beethoven 1770-1827

Strijkkwartet nr. 11 in f op. 95, 'Quartetto serioso' (1810)

Allegro con brio
Allegretto ma non troppo
Allegro assai vivace ma serioso
Larghetto espressivo – Allegretto agitato – Allegro

Uit 25 miniaturen voor het Ruysdael Kwartet:

Jan-Peter de Graaff 1992

Fanfarelle

Martijn Padding 1956

Jacob van Ruysdael, the enlightened Calvinist

Edward Top 1972

Fluster

David Dramm 1961

Déjà vu

Guus Janssen 1951

Red, yellow and bluegrass

Pauze

Franz Schubert 1797-1827

Octet in F op. post. 166, D803 (1824)

Adagio – Allegro – Più allegro

Adagio

Allegro vivace – Trio – Allegro vivace

Andante con variazioni – Un poco più mosso – Più lento

Menuetto. Allegretto – Trio – Menuetto – Coda

Andante molto – Allegro – Andante molto – Allegro molto

Dit concert is mede mogelijk gemaakt door Bulthaup Zeist.

Ruysdael Kwartet

Ruysdael Kwartet

Het Ruysdael Kwartet behoort al meer dan 25 jaar tot de top van de Nederlandse strijkkwartetten. In de beginjaren werden verschillende prijzen gewonnen, o.a. het Charles Hennen Concours, het Concours Quatuors in Bordeaux en de prestigieuze Kersjesprijs. Het kwartet is met grote regelmaat te horen op Nederlandse en buitenlandse podia, met tournees in Japan maar recent ook in het Brighton Festival en de Zunfkonzerte Zürich.

Het Ruysdael Kwartet maakte vele cd-opnamen die wereldwijd werden geprezen in

de pers. Het repertoire van het kwartet varieert van Haydn tot aan hedendaagse werken, waaronder speciaal voor het kwartet geschreven composities, o.a. van Jörg Widmann, wiens 9e kwartet door het kwartet in 2023 zijn wereldpremière beleefde. Voor het 25-jarig bestaan van het Ruysdael Kwartet schreven maar liefst 25 componisten een miniatuur. Het kwartet speelt vaak samen met prominente artiesten als Nino Gvetadze, Charles Neidich, Lenneke Ruiten en Thomas Riebl. Ook heeft het Ruysdael zijn eigen festival, het Muziekfestival Zoom! dat jaarlijks plaatsvindt in de gemeente Rheden, Rozendaal en Doesburg.

Toelichting

Ook de grootste genieën hebben niet alles van zichzelf. Voordat **Beethoven** zich waagde aan het genre van het strijkkwartet, keek hij eerst de kunst af van Haydn en Mozart; hij was al bijna dertig toen hij in 1799 aan het eerste zestal (opus 18) begon. Zijn oeuvre culmineerde in de vijf 'late' kwartetten uit de drie jaar voor zijn dood, waarin de grenzen van de expressie dusdanig worden verkend dat ze gerust als de Olympus van het genre kunnen worden gekwalificeerd. Het 'Quartetto serioso' in f wordt gerekend tot de middenperiode. Van al Beethovens kwartetten is dit het bondigste werk, een buitenbeentje dat meer verwantschap vertoont met wat Beethoven later nog op kwartetgebied zou componeren dan met hetgeen al aan zijn brein was ontsproten. Het is alsof al zijn compositorische verworvenheden hier in een hogedrukpan gaan. Drie van de vier delen duren amper langer dan vier minuten. 'Dit kwartet is voor een kleine kring van kenners geschreven en mag nooit in het openbaar worden uitgevoerd', vond de componist. Deze opmerking moet wel in de context van die tijd worden gezien, waar avonden in concertzalen rommelig verliepen en qua programmering gewoonlijk garant stonden voor een ratjetoe van een deeltje zus en een mopje zo. Beethoven dacht duidelijk aan de sfeer van een salon. Gustav Mahler had hier overigens geen boodschap aan en zou het werk later onderwerpen aan een bewerking voor strijkorkest.

In november jongstleden vierde het Ruysdael Kwartet zijn vijftienvestigjarig jubileum. Ter gelegenheid hiervan vroeg het ensemble vijftienvestig Nederlandse of in ons land woonachtige componisten om een miniatuur. Het resultaat is integraal op YouTube te beluisteren, voorzien van videobeelden die zijn gemaakt door Eric de Clercq. Vanavond

presenteren de musici een selectie. Waar de ene componist de beknopte vorm aangreep voor energiek flitswerk, koos de ander juist voor langzame mijmering. **Martijn Padding** haakte aan bij de schilder Ruysdael en liet zich in zijn koraalachtige werk duidelijk inspireren door calvinistisch psalmgezang. **David Dramm** componeerde een echte 'langzamer Satz' met de treffende titel *Dejà vu*. Het bestaat uit karakteristieke gestes als uit de opening van een romantisch strijkkwartet, waarbij de luisteraar zich telkens afvraagt: waar ken ik dit ook alweer van?

Soms is het zonneklaar dat een componist zich door een specifiek werk van een voorganger of tijdgenoot heeft laten inspireren. Zo componeerde Beethoven een kwintet in Es voor klavier en vier blazers, jaren nadat Mozart ditzelfde had gedaan. Iets soortgelijks is aan de hand met het Octet uit 1824 van **Schubert**: het is rechtstreeks ingegeven door het Septet van Beethoven. Het enige verschil qua bezetting is dat Schubert een extra viool toevoegde, waarmee het strijkersensemble een symfonische samenstelling kreeg van eerste en tweede viool, altviool, cello en contrabas. De blazersbezetting bestaat in beide werken uit klarinet, fagot en hoorn. Ook het aantal delen (zes) is gelijk en in beide werken vinden we een vierde deel dat uit een variatiereeks bestaat. Schubert baseerde zijn variaties op een reeds bestaand thema van eigen hand, een liefdesduet uit zijn Singspiel *Die Freunde von Salamanka*. Het was de amateurklarinetist graaf Ferdinand Troyer die het Octet bij hem bestelde, met het speciale verzoek bij Beethoven aan te knopen, op wiens Septet hij bijzonder was gesteld. Een significant verschil tussen Septet en Octet betreft de lengte: waar het eerste werk minder dan drie kwartier duurt, vult dat van Schubert ongeveer een uur.

Thiemo Wind